

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Пощинове число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми, вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силніше напередне застережене.—

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Зміхи в таборі „консервативних“ москвичів галицьких.

(Δ) Польське дневникарство звикло наших москвичів представляти „консервативістами“ в супротивности до руских народовців, котрих оно в суміш з радикальним і соціалдемократичним сторонництвом п'янувало яко верству розстрою і розладу. Народний рух до просвітнього і культурного розвитку і поступу Русинів п'янувано в польським дневникарстві яко виворотове змагане, а все, що називало ся українсько-русским або українським, стало в очах мало що не всіх польських дневникарів тотожним з гайдамаччиною і анархізмом. А тимчасом виславлювало консерватизм наших москвичів, котрі відцурали ся рускої народности, своєї рідної мови і літератури, а признали ся належними до єдности з московським народом по Камчатку. Для милозвучности перед австрійськими властями введено вислів „Старорусини“, хоч представники сего табору рішучо застерігають ся проти того, щоби їх називано Русинами, Рутенами, бо они в Russen, Русские, себ то вразно кажучи—Москалі.

І справді табор наших москвичів, а властиво керманічі сего табору намагають ся всіми способами зблизити ся до обєднення з московським народом не лише що до самої мови, присвоюючи собі і виучуючи чисту московщину, але й переймають ся особливо в молодших поколіннях крайними струями суспільними і політичними, котрі проявляють ся Росії. У Львові появил ся в червцю місячник «Новая Жизнь», видавана соціалдемократами московськими, переважно зайдами з Росії, чистою московщиною, котрої наші галицькі москвичі з „Галічаніна“ і „Русского Слова“ якось не можуть навчити ся. «Новая Жизнь» має отже довести до рідродин заскоружлого сторонництва галицьких москвичів, зблизити їх до народа і тим способом допомогти єму до овлади політичними і суспільними справами серед Русинів а побороти національну роботу руских народовців. В тій цілі має бути посеред москвофільської організації витворена нова організації задля пізнання клясових потреб, організації на основі тих потреб, розбудження народної самостійности для сформулювання тих потреб і зорганізованої клясової борби. Для осягнення сеї цілі мають служити стипендії для академиків на подорожи до Росії, де повинна по думці „Нової Живни“ їхати молодіж у чити ся, бо там нау-

ка (?) стоїть сиром (?), наука «сформулювання потреб», які бажає «Новая Жизнь» відкрити.

Одиноким чо. овіком із „старших“ що по думці «Нової Живни» розуміє духа часу, є посол др. Марков (отже навіть др. Глебовіцький, що їздив в Петербург, не розуміє так духа часу!), одначе на наш погляд сі соціалдемократи московські, зайди з Росії, що громадають ся коло „Нової Живни“ внесуть в сей табор таку науку, яку московські нігілісти заціпили вчасі в українським таборі на Україні, звідки виїшли такі очайдухи як Крати і їм подібні.

Для нас не страшна робота тих людей в „Нової Живни“, бо ми не втратили віри в здоровий розум руского народу, котрий, мимо всяких крайних змагань зуміє найти прямий шлях до національно-культурного розвитку і поступу. Однак деяким польським політикам і дневникарам вельми не на руку, що т. зв. «Старорусини», з котрими они накладали для спиновання розвитку Русинів, виявили перед світом свої задушевні змаганя, що мнимий їх «консерватизм» є лише звичайною маскою, котру они що раз сьмілійше скидають і показують справдешне своє лице.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парляментарне положенє вельми заострене наслідком спору німецьких послів з Чех, котрі обстають при своїх наглих внесенях. Переговори між тими послами а бар. Беком ведуть ся безнастанно, а колиб повело ся переломити опір німецьких послів, тоді державна рада відбувалаб засіданя до 25. с. м. для полагоди предлоги про новобранців і меліораційний кредит, перевела би вибір делегації і залагодила ще деякі дрібні справи. Але колиб не дійшло до порозуміння, тоді вже сего дня мала би бути відрочена державна рада до осени, а з відроченем застановлено би виплату двєт посольських. До чеської Union доносять з Відня, що німецькі послы готові забрати назад свої внесеня, наколи іменованя судив для Чех, які небавом мають послідувати, випадуть корисно для Німців і наколи бар. Бек дасть певну запоруку, що чеська мова у внутрішнім урядованю в Чехах дальше не буде розповсюджувана. Як сей дневник звіщає, готов бар. Бек згодити ся на сі усьліва, одначе ділає мабуть тут на власну руку, бо чеський міністер-земляк ніколи не міг би з тим погодити ся і таке поступоване загнало би чеських послів до крайного опору.

Чеські дневники представляють парляментарне положенє у вельми чорних красках і вказують на можливість розв'язаня держ. ради. Narodni Listy пишуть, що бар. Бек стрінув ся з великими перепонами і що Німці наважили ся розбити не лише міністерство але й держ. раду. В такім дусі пише також староческа Union. Вправді витворила ся поговорка, що в ювілейнім році не моглаб бути розв'язана держ. рада, одначе Deutsch. Volksblatt заявляє на основі певних відомостей, що цісар без огляду на ювілейний рік згодить ся на розв'язанє, наколи сего вимагати ме уладженє політичних відносин.

Нема сумніву, що поза німецькими послами ділають живла, котрі раді би звалити теперішнє коаліційне міністерство і заступити єго урядничим, яке би правило державою на основі §. 14-го. Німецькі радикали раді би знов повалити свого міністра Прадого, щоби зробити місце всенімцєви Пахерови, супроти котрого стає рішучо польське коло, бо він похвалє в делегації вивласнене Поляків в Прусах. Але й христ, суспільне сторонництво імовірно раде би було з упадку теперішнього міністерства, а на се вказує обставина, що бар. Бек радив німецьким послам відрочити свої внесеня на пізнійший час, одначе сему опирає ся президент Вайскірхнер, котрий не хоче вводити знов практики з давної держ. ради, що до відрочування наглих внесень, а признає лише можливість цілковитого їх стягнення. Загально відомі є звязи христ, суспільників з наслідником престола Францом Фердинандом, а побут єго в Ішлю і довше послуханє у монарха може відносити ся не лише до непевного положення заграничного, але й до внутрішних справ австрійських.

N. fr. Presse заперечує вістям, начеб уже сегодня мало послідувати відроченє держ. ради на случай дальшого опору німецьких послів. Навпаки запевняє сей дневник, що бар. Бек не тратить надії порозуміння і тому держ. рада має й на случай опору дальше радити, щоби бар. Бек мав час до переговорів. Також і інші віденські дневники не тратять надії на успішне переведенє переговорів.

З Відня звіщають, що вчера пополудні відбула ся нарада предсідателів клубів, на котрій передовсім подано до відома, що німецькі послы з Чех, а також пос. Пахер взяли назад свої нагли внесеня. Представники сторонництва під вражінем загрози розв'язаня держ. ради а бодай відроченя і застанови виплати посольських двєт, заявили, що не будуть робити правительству перепон. Метода бар. Бека: «und bist du nicht willig, so brauch ich Gewalt» «показала ся успішною супроти народного парламенту».

Prager Tagblatt звіщає, а за ним повтаряє се більшість віденських дневників, що становище міністра скарбу Коритовського захитанє і що він небавом має уступити. Тимчасовим управителем мав би

стати секц. шеф. Грудер, а в осені обняв би міністерство скарбу губернатор австро-угорського банку др. Білінський, котрого місце в банку заняв би Мадяр. Тимчасом *Slowo polskie* запевняє, що в польських кругах парламентарних нічого не відомо про такі зміни.

Посольська палата ухвалила нагле внесення соціал. дем. Ельдерша до реформи і розширення об'єзпечення робітників і резолюцію христ. сусп. Льозера, щоби правительство внесло заповіджений в тій справі начерк закона дня 3. листопада. Відтак переведено розправу над внесенем наглим що до заборони уживання білого фосфору і ухвалено *meritum* внесення, а після того розпочала ся розправа над наглим внесенем соціал-демократів що до заведення загального і рівного права голосовання до кр. соймів.

Заграниця.

Міністерське пересилене в Сербії має бути полагожене порозумінням між старими і молодими радикалами. Обидва стороництва обов'язують ся утворене із старорадикалів міністерство Велимировича піддержувати в цілі ухвалення бюджету і торгового договору з Австро-Угорщиною. Після ухвалення сего договору зробить се міністерство місце коаліційному міністерству Миловаловича, в котрім молодорадикали одержать три портфелі. Сему міністерству має скупщина ухвалити бюджет на 1909 р. і зміну регуляміну, котра би запобігла всякій обструкції та зміну виборчої ординації і закон про апанажу. Колиш після ухвалення сих законів показала ся палата неспосібною до роботи, малиб бути розписані нові вибори. Се порозуміння має бути письменно уложене і подане до потвердження обидвом посольським клубам, а коли не стане ся, тоді Велимирович подасть королеві лісту нового міністерства до затвердження.

На приїзд царя і цариці до Англії пороблено всякі можливі приготування на остров Уайт. Російський міністер Ізвольський вибирає ся до Карльсбаду з початком вересня, де его відвідає бар. Еренталь. До Австрії вибирає ся італійський міністер Тіттоні, щоби зіхати ся ще сего місяця з бар. Еренталем і в тій цілі перервав австро-угорський амбасадор Ліцов відпустку і вернув до Риму, щоби підготувати сю справу. Президент французької республіки в подорожи до Росії відвідає Данію, Норвегію і Швецію а доперва 27. с. м. прибуде до Ревлю, де зустріне ся з царем. В повороті з Росії заверне до Марієнбаду, щоби там зустрінути ся з королем Едвардом.

В Персії все ще панує розлад, але російський вплив зростає там безнастанно. Між полковником Ляховим а англ. посольством в Тегерані дійшло до спору, бо Ляхов окружив війском англ. посольство, котре давало приют збігцям. В посольській палаті в Лондоні внесено в тій справі інтерпеляцію, а секретар загр. справ Грей відповів, що всяка надія полагодити мирно сей спір. З Петербурга звіщають до Times-а, що російське правительство пособляє в тій справі перепросин англ. посла в Тегерані за его злегковажене. Міністер Ізвольський сподіває ся, що шах послухає ради Росії і Англії і небавом скличе парламент та удержить конституцію.

Школи і курси

Удержувані Руским Тов-ом педагогічним у Львові

І. Дівоча п'ятиклясова школа виділова ім. Шевченка з правом публичности.

В шкільнім році 1907/8 записало ся 153 учениць. З того було 19 мужицких дітей, 18 дочок сторожів і зарібників, 10 доньок ремісників, 32 — возних і підурядників, 19 дітей учительських — решта припала на діти священників (32), професорів (2) і урядників (21). Як бачимо, більша половина шкільної молодіжки походила з верств міщанських і робітничих.

Вислід клясифікації був отсей: В I кл. на 27 записаних одержали: 5 дуже добрий поступ, 15 добрий, 5 достаточний, 1 недостаточний, 1 позволено поправити по фєриях оден предмет. В II кл. на 35 учениць одержали: 13 дуже добрий поступ, 12 добрий, 5 достаточний, 3 недостаточний, 1 неклясифіковано, 1 позволено поправити по фєриях оден предмет. В III кл. на 36 записаних одержали: 6 дуже добрий поступ, 16 добрий, 8 достаточний, 4 виступили, 2 позволено поправити по фєриях оден предмет. В IV кл. на 37 записаних одержали: 5 дуже добрий поступ, 14 добрий, 6 достаточний, 3 недостаточний, 3 неклясифіковано, 3 виступили, 3 позволено поправити по фєриях оден предмет. В V кл. на 18 записаних одержали: 9 дуже добрий поступ, 4 добрий, 3 достаточний, 1 неклясифіковано, 1 виступила.

Разом одержало на 153 учениць: поступ дуже добрий 38, добрий 61, достаточний 27, недостаточний 7, поправку з одного предмету 7, неклясифіковано 5, виступило 8.

Збір учительський виділової школи складав ся з 15 осіб, учительок і учителів. В его склад входили: В. Адриянович, О. Бережницка, о. А. Гавришак, др. М. Коцюба (директор школи), К. Малицка, М. Мороз, Т. Мартиняк, Гр. Мартинюк, М. Мельник, Г. Павлюх, О. Прокешівна, Ю. Рудницький, І. Сичинська, М. Тороньска, О. Шарківна.

Закінчене року шкільного в школі виділової відбуло ся рано 27. червня. По богослуженню, відправленім в катедральній церкві св. Юра, зібрала ся молодіж в просторій салі семінарії, прибраній святочно зеленню. По середині стіни видіив великий портрет Тараса, духового керманчя школи; мистецка рука п. Бережницкої прибрала его чудово гарно заванісами, серед котрих виглядали китиці наших пільних цвітів: ромену, блавату і червоних маків. А там на салі немов другий цвітистий луг дівчат.

Кімната наповнилася гістьм и родичами і своїками учениць. А поміж гістьми найшли ся два наші земляки зва кордону: о. Павловський, інспектор церковних шкіл в Полтавщині і др. Шмігельський з Франції. Перший нарком приїхав до Галичини придивити ся устроєви приватних наших шкіл, щоби на той взір будучі школи українські уладити.

Починає ся попис. Хор дівчат під диригентурою старших товаришок з V. кляси відспівав пісні одну по другій: — ллють ся чисті, звінкі дівочі голоси, западають в серця слухачів, нагадують землякам-гостям якісь дивні, позабуті вже мрії. А з піснями переплітають ся деклямації менших, більших і найбільших дівчат. Аж ось виступає Маруся Кордубівна, учениця V кляси і в прегарно обдуманій бесіді пращає в імени товаришок школу і збір учительський і молодші школярки. Жаль їм кидати отсе заведе, де прожило ся в праці тільки гарних хвиль, але они вірають, що не кидают его на віки — ідеї, які вціплювано їм в отсій школі, підуть за ними в житє і стануть тими сполучницями, що по вік зв'язуть їх з українською школою.

Учителька п. Малицка відповіла на бесїду дівочу і щирими словами виправляє в свїт молоду громадку будучих народних робітниць. А відтак звернула ся з привітом до гостей з далнини, до гостя з України, що вже в друге

завитав до сеї школи, щоби налюбувати ся рідним словом, на яке там за кордоном деспотизм положив важку свою руку.

О. Павловський зворушений подякував за привіт і висказав надію, що і в них колись там над Діпром-Славутою засвітає зоря красших днів.

В останне забрав слово о. Чавельський, голова Тов-а пед. Навязуючи до деклямації: „В свїт за очи“, зазначив, що нашим сьвятим обов'язком берегти свої землі і своїх прав; щоби в своїй хаті запанувала: своя правда, сила і воля.

Учительки відчитали клясифікацію і роздали пильним ученицям книжочки нагороди, які на сю ціль рік річно жертвує Тов-о педагогічне зі своїх видавництв.

Залунали грімкими голосами наші народні гимни і дівчата розходять ся до домів. Тільки пята кляса не може розстати ся зі школою, немов чує, що там за порогом сего заведення починає ся тепер для них вже справдішнє житє. Тому о. Лежогубський, щоби улекшити їм розлуку, роздав поміж дівчата листи складкові на будову нової школи виділової і семінарії і ставив їм на серце подбати, щоби їх дрібні лепти і заходи докинули цеголку до здвигнення своєї сьвятинї науки, нової кріпости народної волї-долї.

II. Приватна жєньска семінарія учительска.

В шкільнім році 1907/8 було записаних в чотирох клясах 128 учениць. З того було мужицких дітей 19, урядників 23, священників 33, учителів 24, промисловців 11, приватних урядників 16, дяка 1 і писателя 1.

Вислід клясифікації був такий: I. кл. Записаних 39, з тих а) першу клясу з відзначенем одержали 4, б) першу клясу 20, в) другу клясу 4, г) поправку з одного предмету 8, 3 учениці виступили. II. кл. Записаних 34, з тих а) першу клясу з відзначенем одержало 6, б) першу клясу 2, г) поправку з одного предмету 2, виступила одна учениця, неклясифіковано 1 ученицю, а 1 учениця померла. III. кл. Записаних 35, з тих а) першу клясу з відзначенем одержало 3, б) першу клясу 19, в) другу клясу 1, г) поправку з одного предмету 10, 2 учениці виступили. Разом у всіх трьох клясах клясифіковано 100 учениць, з тих одержали а) першу клясу з відзначенем 13, першу клясу 60, другу клясу 7, поправку з одного предмету 20 (6 учениць виступило, 1 неклясифіковано, а 1 учениця умерла). IV. кл. Записаних 20, з тих приступило 14 учениць до іспиту зрілости в ц. к. семінарії учительській жєньській в Перемишлї, 3 учениці із за неповного числа приписаних літ приступлять до іспиту по фєриях, а 3 в пізнійшій речинци.

Сьвідоцтво зрілости одержали: 1. Ващуківна Марія, 2. Голошуківна Ольга, 3. Ладівна Юлія, 4. Левицка Ірина, 5. Матїївна Софія з відзначенем, 6. Реваковичівна Наталія, 7. Стафіняківна Валерія і 4 ученицям позволено поправити іспит з одного предмету по трох місяцях а 3 учениці репробовало.

Збір учительський семінарії складав ся в сїм році з 24 осіб. В его склад входили учительки і учителі: Бережницка О., Боберський І., др. Брїк І., Гонсьоровска К., о. Кархут С., др. Коцовский В., др. Коцюба М. (директор), др. Конач І., др. Левицкий В., Левицкий Ю., о. Лежогубский Т., др. Макарушка О., Мауте Г., Мельник М., Мороз М., др. Озаркевич Е., Пачоса С., Прокешівна О., Роздольський І., др. Рудницький С., Сальо Л., др. Томашівський С., Ціммерман К., др. Щурат В.

Шкільний рік закінчено 27. червня.

III. Школа справ жєньської семінарії учительської.

В сїм шкільнім році отворено на основі розпорядження ц. к. Ради шкільної краювої з дня 7. падолиста 1907. ч. 36.913 першу клясу сеї школи.

Записаних було 9 учениць, з тих отримало при клясифікації 7 поступ дуже добрий, а 2 добрий. Науку вела панї К. Вишневска.

Курси пополудневї руского языка.

В році 1907/8 записало ся 56 учениць з міських шкіл. Наука відбувала ся два рази тижнево по 1½ години в 2 відділах. Науку вели: П. Комаринська в першій відділі, К. Малицка в другій відділі.

Від лютого с. р. устроїв Виділ курсе языка руского для учениць польської приватної гімназії ім. Словацкого (кляса IV—VI). На сей курс ходило 8 учениць. Науку вів проф. А. Алискевич. Наука відбувала ся раз на тиждень.

Курсе для неграмотних.

В р. 1907/8 записало ся 13 дівчат. Науку вела С. Михайлович.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Самсона пр.; римо кат.: Амалії Д. — В суботу: руско-кат.: П. м. Кира і Івана; римо-кат.: Пеллаїї і Кип.

— **Перша філія „Сокільського Базару“.** Зі Стрия доносять нам, що з кінцем серпня с. р. львівський „Сокільський Базар“ отварає там свою філію при одній з принципальних улиць міста. Новій торговлі в Стрию заповідають як найліпше поведжене, бо вже давно давав ся там відчувати брак торговлі паперами і галантерейними виробами.

— **„3 мухи — віл“.** З кінцем шкільного року нераз лучали ся дурні вибрики учеників, що за мнине покривджене їх при класифікації відбивали свій гнів на шибках учителів. Ось така пригода стала ся і на зеленій Буковині в Кіцмані. З п'ятниці на суботу перед розданем свідочств вибив хтось у директора кіцманської гімназії п. Шпойнарівського вікна. Хоч вибити вікна міг хто небудь зпоза круга учеників, п. Шпойнарівський дав знати жандармерії, котра ще в ночі, розійшовши ся по хатах, витягала з постелі підозрілих о вчинок учеників і замикала їх в арешті. Рано ученики, професори й родичі зійшли ся в гімназії, відтак всі удали ся до церкви, а по богослуженню, яким кінчить ся шкільний рік, прийшли по свідочства. Але тут стало ся щось незвичайного. Директор заявив, що сміє роздату свідочств, і тим задержав всіх учеників в місті попри чотирох, які сидять в арешті. Ся справа, про яку і згадувати шкода, дала жир польській прасі львівській до напастий на рускі гімназії, так якби польським ученикам щось такого ніколи не лучало ся з тою ріжницею, що при подібних випадках в польських гімназіях всьо кінчило ся і кінчить ся на чим скорішим вставленю нових шиб у вікнах.

— **3 бразилійської Парани.** Курітйбска „Зоря“ доносить, що в Курітйбі оснувало ся нове „Товариство ім. Тараса Шевченка“ і хоче зареєструвати тамошну руску церков на себе та назвати єї „Під покровом Шевченка“. Аби впасти на таку гадку, на се треба справді горячого підсона.

Нещасні лови. В селі Яструбичах, сокальського повіту, пішло двох селян, а то Ілько Крук господар і Василь Курило парубок на польоване 18. червця рано до паньського ліса, котрий належить до п. Яна Мадейського, дідица в селі Пархачи. Коли ішли оба з ліса, оден за другим, хтось їх настрашав. Вони почали утікати, а що курки не були замкнені, Василь спотикнув ся на якусь галузь і тоді рушниця вистрілила. Куля влучила Ілька в задню часть тіла так, що той відразу ував. Ілько Крук прожив ще 2 дни і помер, лишивши 5-еро дітей без жадної помочи.

— **Отруйна сила тютюну** находить ся, як доказує англійська лікарська часопись „The Lancet“, не так в самім отруї, яка є в тютюні і називає ся нікотиною, як в далеко значнійшій мірі в самій димі, який робить ся

при куреню тютюну, а котрий курці в значній кількості в себе втягають і як раз тим любують ся, не зважаючи на те, що тим себе поволи троять. Без сумніву, що й нікотина, яка є в листю тютюну, є сильною отруєю, але того не доказано, що она дістає ся в такій кількості до рота, щоби аж чоловік міг нею затроїти ся і для того можна на певно сказати, що то, що звичайно говорять о затроєню нікотиною, є лиш пересадою. Не повне спалюване тютюну витворює всілякі ароматичні творива як олії, засади і гази, з котрих деякі витворюють ся як отруї в значно більшій кількості як нікотина. В димі з тютюну находить ся у великій кількості т. зв. вугляна кислота і та при сильнім куреню найбільше затроєє, бо чоловік при втяганю в себе диму дуже багато тої отруї набирає в себе; тіло наше може при вдиханю того газу дуже багато набрати єго в себе, але не може при віддиханю зараз так само багато того газу в себе випустити, отже він затроєє наше тіло; чоловік дістає завороту голови, дрожання, живчик зачинає слабше бити, чоловіка млоїть і т. п. Такі самі прояви показують ся і при затроєню нікотиною і тому то до недавня був погляд, що то лиш сама нікотина стає ся причиною затроєня тіла при куреню. Коли же однак зважить ся, що в маленькій частинці скуреного цигара або вакуреної люльки є в сотеро більше того троячого газу як нікотини, то річ очевидна, що затроєняє приходить лиш від вуглевої кислоти. То випробовано також і практично: курцєви, котрий втягнув в себе два або три рази добре диму з тютюну, видобуто з рота кілька капель крови і розпушено у воді а вода прибрала зараз таку саму краску як і від крови того, що затроїв ся квасом вуглевим без куреня. Значно сильнійше ділає дим з папіросів, а то дасть ся тим пояснити, що курці втягають в себе значно більше диму. Так отже ті, що курять папіроси, затроєють себе найбільше.

— **Продовжене дня о годину.** В англійськім парламенті поставлено внесене, щоби в часі від 1. цвітня до 30. вересня всі годинники в Англії йшли скорше о одну годину. Тим чином праця всюди по бюрах, фабриках і т. д. буде починати ся ранше о годину і кінчити ся о одну годину скорше. Люди будуть мусіли скорше вставати і скорше йти спати. Тим способом заощадить ся в Англії річно 50 мільонів фунтів штерлінгів на світлі. Сю предлогу прийнято в парламентарних кругах прихильно. Так дїє ся в Англії, а в нас стало ся як раз противно, бо годинник посунено о пів години наперед, аби більше світла випалити.

— **Бальон Цепеліна.** Перед кількома днями гр. Цепелін відбув 7-годинну подорож своїм бальоном. При помочи парової лодя перетранспортовано бальон на віддалі 2 кілометрів від берега озера, а відтак в полудне цідніє ся бальон поволи і певно в сторону полуднево-східну. Звернув ся насамперед на Констанцію, потім виконав кілька удачних зворотів, пливучи то з вітром, то против вітру. Оноді відбув ся другий злет до висоти 300 метрів. Керми нового модели ділали правильно, бальон осягав швидкість коло 60 клм. на годину з вітром, а трохи менше против вітру. За кілька днів вибирає ся гр. Цепелін в дальшу подорож до Моґунці.

— **Упертість на упертих.** В людовім німецькім театрі в Празі прийшло в неділю до події немилої для деяких пань. Кількох мужчин, яким широкі капелюхи пань заслужовали вид на сцену, звернуло ся до своїх сусідок з просьбою, зняти капелюхи. Деякі пані послухали, але найшли ся також уперті. Коли розпочав ся другий акт, рознесли ся по аудиторії крики: „Зняти капелюхи, бо инакше не позволимо грати!“ В одній хвилі вся мужеска частина слухачів зняла такий крик проти капелюхів, що треба було спустити куртину. Часть пань здіймила капелюхи, але кільканаїцять з найкрасшими капелюхами сиділи уперто, не рухаючись. Аж спокійна промова режисера зі сцени до упертих пань, аби не цовали собі і другим приятности, увінчалась успіхом, потім представлене відбуло ся до кінця.

— **В звіті про іспит зрілости семінарії** учит. п. Стшалковської через похибку пропущені учениці, котрим признано свідочство зрілости: Блят Аделя (з польс. яз.) і Горецка Ванда (з відзн. з п. і рус.).

Оповідки.

— **3 „Кружка правників“ у Львові.** Після оголошеня деканату правничого віділу на львівському університеті всі ті правники, як бажають здавати правно-історичний іспит в жовтні с. р., мають внести поданя з а) матуральним свідочством, б) іматрикуляційною картою, в) індексом і г) військовою посвідкою, що петент в війську не служив підчас університетських студий, до 29. с. м. включно. — В липцевім речинци до правно-історичного іспиту зголошило ся разом 111 правників. На кождий день призначено 13 кандидатів і то так, що дня 10. с. м. здають після латинського альфавету всі від А—С, дня 11. с. м. від D—Ge, дня 13. с. м. від Ge—Hüt, дня 14. с. м. від Imm—Korost., дня 15. с. м. від Kostec.—Marys., дня 16. с. м. від Matk.—Pol., дня 17. с. м. від Preis.—Sidor., дня 18. с. м. від Sijak—Waft., дня 20. с. м. від Wowr.—Zwoł. Іспити будуть проте тривати від 10. до 20. с. м. включно. — Повідомляємо при тій нагоді, що рік адміністраційний тов-а „Кружок правників“ у Львові кінчать ся аж дня 31. грудня с. р., а не з укінченем року шкільного, тому можна кожного часу вписувати ся в члени тов-а. Впис вносить 1 К, вкладка 2 К, до кінця адміністр. року. — В товаристві буде урядувати ся і підчас ферий; в яких годинах і в котрих днях, подасть ся пізнійше.—*Виділ.*

— **3 львівського університету.** Цісар надав приватному доценту географії на університеті у Львові, професорови торговельної академії, д-рови Евгенови Ромерови, титул надзвичайного професора університету.

— **Сокільський фестин в Збоїсках** коло Львова який уряджують „Соколи“ львівський і збоїський в найближшу неділю в двірськім парку, заповідає ся, як зачуваємо, дуже величаво. Буде се фестин в повнім того слова значіню, а оголошена афішами програма буде виповнена до останної букви. Комітет поділив ся роботою і допилює, аби львівські гості не жалували 2-кілометрового ходу до Збоїск.

Інтересно заповідають ся вільні вправи хоруговками, які виконають члени „Сокола“ а Ляшок мурованих.

Борислав і Тустановичі.

(З прогульки львівської „Основи“).

О год. 7:30 рано виїхала група учасників прогульки тов-а „Основа“ до Борислава та Тустанович. У кожного на думці побачити там ліс шибових веж, а передовсім галицький „вулкан“ Oil City.

Уже кілька стаций перед Стрем видно здалека на овиді стовп диму, який у горішній своїй части розійшовсь в довжезну хмару сягаючу гень далеко на північ. Минаємо Стрий і з вікон поїзду бачимо не тільки стовп диму але і величезну полумінь огню. В Дрогобичи та Трускавци нечувана глота на стациях. Хмара людий тисне ся до поїзду, а всі їдуть до Борислава.

Поїзд їде незвичайно поволи, аж вкінци доїжджаємо до мети. На стации товпа народу ми не задержуючись, йдемо під проводом наших інженерів п. Ф. Левицкого та п. Пласкача. По дорозі бачимо повно велитєвських збірників кипячки ріжних фірм. Выглядають як звичайні пушки а з верха накріті плоским, стіжковим дахом. Майже на кождім збірнику видіє громозвід. Наперед вступаємо до механічного варстату. Робота як раз скінчилась, бо се полудне і ми бачимо лише спокійні підсю хвилю машини та знаряди.

Тут стоїть паровий молот, який з великою силою та скоро розкленує найгрубше зелізо. Там знова ріжні гиблярки до гиблюваня сталі, ріжної величини сверлики і т. п. Йдемо дальше побачити печи опалювані нафтою, печ,

де перетоплюють залізо, машину динамо-електричну, газові мотори і т. д.

Нараз о год. 2. усьо йде в рух, кожний робітник стає до своєї праці, даєть чути великий гуркіт, ціла машинерія в руху. Се може найкрасший вид, а оден з наших інженерів сказав, що він без того руху-гуркоту прямо не може жити.

Йдемо до одного закопу. Обриваний ропою гудить цілий день. Якраз впускали толоч 1.400 метрів в глибину, а опісля тягнуть в гору. Вже видно червоно-бронзові гази, а се знак що ропа йде. Нараз показуєть толоч, а всім моменті стовп бронзової ропи розливає ся по шибі та пливе до місцевого збірника. Так через цілий день. В иншій шибі доперва вертять. Там чути правильний стукіт подобаючий на гуркіт в мляві.

На день можна найбільше вивертити два метри в глибину, а если глибокість найменша є 1.000 метрів (доходить до 1.500), виходить, що вертїти треба близько два роки. Зацікавлений, які кошти суть при однім верченю, я поспитав ся одного інженера, котрий сказав, що близько 150.000 К.

По обіді ми вибрались до Тустанович (два кілометри від Борислава) побачити найвидаїнійший тепер закоп «Oil City» бо в Тустановичах і рух ковальняний більший чим в Бориславі.) Йдемо чим раз ближше і чим раз більше відчуваємо горячо. Приходимо може на триста метрів та представляєть нам пречудовий але грізний вид. Мабуть не помилюсь, если скажу, що відносить ся вражінє таке, як би ся бачило вулкан. З місця, довкола якого зроблено тепер вал в формі стїжка, видно страшенно сильний ток кипячки з нутра землі. Ся кипячка в сю мить запалюєть а у висоті яких 40 метрів переходить в густий тяжкий дим. Ток кипячки такий сильний, що она не запалюєть від разу, але часть єї спливає до басену і там горить.

Довкола огню усі поля в проміню 100 метрів вигоріли до гла, земля чорна як уголь і знати лише по бороздах, що там було поле. Ще дальше збіже на пів чорне і масне. Цілими днями снують ся там видці, які з цікавості приїхали навіть з далека побачити сей «вулкан».

Очевидно, що старають ся сей огонь загасити, але акція тотя йде дуже пняво. Тамашні жиди згодили ся за 10000 К загасити огонь. І справді, побіч відділу піонірів, що сплять вали, видно до 100 жидів, вбраних в верети, які носять малими мішочками глину, зближають ся майже до самого огню, висипують землю, та втікають дальше по землю. Йде се дуже поволи і если не видумають иншого способу, лучшого, закоп буде горіти цілі тижні. Опісля, як нас поінформовано, одна фірма згодилась великим залізним давоном закрити гирло того «кратеру» і в сей спосіб загасити огонь, однак чи се удасть ся, се велике питанє, бо тисненє газів і кипячки таке сильне, що треба велитенської сили, зоби протиділати тому тисненю. — Шкода, яку поносить фірма через сей пожар, виносить денно до 30.000 К. Однак в порівнаню з передшим зиском і з можливим дальшим експлуатованєм кипячки з того закопа се майже ніяка шкода. Додати треба, що та кипячка дістаєть ся тепер малим отвором, бо сверлик знаходить ся в глибині землі а до того глибокість сего шибу сягає ледви 1.016 метрів. Фірма буде вертїти дальше і сподієсь еще більшої скількості кипячки.

Як звісно, закоп належить до одной берлінської фірми і є найбогатший в кипячку. Коли до тепер найлучший закоп давав денно найбільше 20 вагонів (цистерн) ропи, то сей давав 200 цистерн. Продукція великаньська і тому можна сподіватись нафтової кризи.

Перебувши на місці пожару з годину, ми вибрались на дворець залізничий. В вагоні мимохить прийшло на гадку, що такі величезні скарби нашої прадідної землі експлуатують чужинці, збивають мільони, а ми стоїмо з заложеними руками та лише нарікаємо. За-

мість енергічної праці, плачемо. Невжеж і далі так будемо стояти з заложеними руками, нежеж і до нині не можемо розуміти, що тільки економічний добробут нашого народу дасть нам свідомі національно одиниці. Першу акцію у нас, розвинути промисл нафтовий, повинно розпочати тов-о Політехнічне або яке спеціальне товариство, а то прийде ся нам далі нарікати та бідувати. Нашим ключем повинно бути «проч з неробством, тільки енергічна праця дасть нам материяльну основу і моральне вдоволенє». З такими думками ми приїхали до Львова.

Вкінця мусимо ще висказати подяку Вп. інженерам п. Левицькому і п. Пласкачеви за безінтересовне та охотне занятє ся прогулькою на місці та уділюванє нам всяких інформацій.

Додати треба, що заінтересованє сею прогулькою було у нашого львівського загалу майже ніяке, так, що кромі техніків і кількох академиків не було нікого з поза академічної молодіжи а прецінь прогулька була оголошена в часописях.

О. Л.

Телеграми

в дня 8. липця.

Відень. Президент угор. кабінету др. Веркерле був вчєра у Відні на конференції з презид. мін. бар. Беком. Нині мав мати конференцію з міністром загр. справ бар. Еренталом.

Відень. Помер ту член палати вельмож Еміль гр. Баворовский в 54. р. життя.

Марисбад. Говорять, що президент Франції, Фаллер, приїде ту на 3 тижні підчас побуту англ. короля Едварда в половині серпня.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 7 липця: о. Антін Шанковський, Нижбірок новий; о. Яків Муха, Перемишль; Анна Миколаєвич, Тернопіль; Іван Ільницький, Унятичі; Кирило Лах, Радеків; Евген Шишковский, Чернівці; о. Володимир Сабат, Синевідско; Савин Левицький, Станиславів; Евгенія, Ольга і Теофіл Клиш, Волковия; д-р Стефан Бохеньский, Збараж; Микола Маринович, Селиска; Саломея Рехнерова, Дрогобич; Лазар Вашдерфер, Дрогобич; о. Милайло Олексів, Підгайчики; о. Алексей Хтєй, Венюва; Микола Шута, Капустинці; Йосиф Ганяк, Перемишль.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свїжо зривані з дерева, 5 клгр. кошик Ігано 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(7—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Біліньского в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ященниках.

Держім ся покликую:

Свїй до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітїй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

ФІРМА ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свїй багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всляких керничних приборів. (3—4)с.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер”

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші против шнід від пожару.

Шкоди ліквідувє і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцінка шнід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.883 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 при.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадница в Перемишлі приймають поліси «Дністра» при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківскім Товаристві.

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.008.364—
» резерви премій	» 613.720—
» спец. на звороти	» 50.939—
» на ріжницю курсів	» 3.437—
» резерви спеціальної	» 35.000—
» емерит. урядників	» 218.364—
инші фонди заосмотрєня	» 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шнід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нсчї
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїя	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в нсчї
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїя	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.